

EUROPSKI PARLAMENT

2014 - 2019

Dokument s plenarne sjednice

4.3.2015

B8-0216/2015

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjave potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 123. stavkom 2. Poslovnika

o Memorandumu o razumijevanju između EU-a i Lige arapskih država o suradnji u borbi protiv terorizma
(2015/2573(RSP))

Alyn Smith, Barbara Lochbihler, Judith Sargentini, Eva Joly
u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

RE\1052740HR.doc

PE550.013v01-00

HR

Ujedinjena u raznolikosti

HR

B8-0216/2015

Rezolucija Europskog parlamenta o Memorandumu o razumijevanju između EU-a i Lige arapskih država o suradnji u borbi protiv terorizma (2015/2573(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o zemljama Lige arapskih država (LAS),
- uzimajući u obzir svoje rezolucije o europskoj uključenosti u prijevoz i nezakonito pritvaranje zatvorenika od strane CIA-e,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća za vanjsku politiku o borbi protiv terorizma, a posebno zaključke od 9. veljače 2015.,
- uzimajući u obzir sastanke ministara vanjskih poslova država članica Europske unije i Lige arapskih država, a posebno sastanak u Ateni u lipnju 2014.,
- uzimajući u obzir izjave potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o borbi protiv ekstremizma i terorizma,
- uzimajući u obzir Memorandum o razumijevanju između Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) i Glavnog tajništva Lige arapskih država potpisanog 19. siječnja 2015. u Bruxellesu te izjave potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku nakon njezina sastanka s glavnim tajnikom Lige arapskih zemalja dr. Nabilom El Arabijem,
- uzimajući u obzir smjernice EU-a o međunarodnom humanitarnom pravu, o borbama za ljudska prava, borbi protiv mučenja i zlostavljanja te promicanju i zaštiti slobode vjere ili uvjerenja,
- uzimajući u obzir strategiju EU-a u vezi sa Sirijom i Irakom za borbu protiv terorizma i postupanje protiv stranih boraca (usvojenu 20. listopada 2014.), s posebnim naglaskom na stranim terorističkim borbama i Komunikaciju EU-a o Magrebu,
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak kao i o prijetnji koju predstavlja skupina Da'esh,
- uzimajući u obzir izjave članova Europskog vijeća, a posebno izjavu nakon neformalnog sastanka šefova država i vlada 12. veljače 2015.,
- uzimajući u obzir relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, a posebno rezolucije br. 2170 i br. 2178 (2014),
- uzimajući u obzir Arapsku povelju o ljudskim pravima usvojenu 2004. i ratificiranu 2008.,

- uzimajući u obzir UN-ovu globalnu strategiju za borbu protiv terorizma,
 - uzimajući u obzir rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a br. 2178 (2014) kojom se osuđuje nasilni ekstremizam,
 - uzimajući u obzir članak 123. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da su terorizam i nasilni ekstremizam velike prijetnje sigurnosti i slobodi na globalnoj razini;
 - B. budući da nedostatak demokratskog i uključivog upravljanja, rasprostranjena kršenja ljudskih prava, sveprisutna korupcija i socioekonomska marginalizacija pružaju pogodno okruženje za terorizam;
 - C. budući da terorizmom nije samo ugrožena sigurnost ljudi, nego i sloboda govora te raznolikost društava;
 - D. budući da je poštovanje temeljnih prava ključan dio uspješnih protuterorističkih politika;
 - E. budući da u svojoj Rezoluciji od 11. veljače 2015. o mjerama protiv terorizma Parlament posebno „naglašava da Europska unija, njezine države članice i partnerske zemlje svoju strategiju borbe protiv međunarodnog terorizma trebaju temeljiti na vladavini prava i poštovanju temeljnih prava”;
 - F. budući da se stanje sigurnosti u Europi dramatično izmijenilo u posljednjih nekoliko godina zbog novih sukoba i nemira u neposrednom susjedstvu EU-a i uspona radikalizacije koji vodi do nasilja i terorizma unutar EU-a i u njegovu susjedstvu te na globalnoj razini; budući da je nekoliko članica Lige arapskih država zahvaćeno terorizmom tijekom dugog vremenskog razdoblja;
 - G. budući da na nedavne terorističke napade u Europi i uspon skupine Da'esh u južnom susjedstvu EU-a treba gledati kao na novi val terorizma nakon terorističkih napada od 11. rujna 2001. u SAD-u, ali i onih u Madridu i Londonu;
 - H. budući da su mjere borbe protiv terorizma donesene nakon 11. rujna 2001. dovele do višestrukih i ozbiljnih kršenja ljudskih prava i humanitarnog prava koja su također počinile i kojima su pogodovala europske vlade i njihove tajne službe kao što je objavljeno u kontekstu Privremenog odbora Parlamenta o navodnom korištenju europskim zemljama od strane CIA-e za prijevoz i nezakonito pritvaranje zatvorenika te u okviru sličnih istražnih inicijativa Vijeća Europe;
 - I. budući da se vanjskim odnosima EU-a mora dati doprinos borbi protiv globalne terorističke opasnosti; budući da bi se strategije prevencije u području borbe protiv terorizma trebale oslanjati na pluralnom pristupu koji je ciljano usmjeren na suzbijanje priprema napada na teritoriju Unije, ali i na potrebu rješavanja glavnih uzroka terorizma;

- J. budući da je Vijeće EU-a za vanjske poslove u veljači 2015. odlučilo hitno pojačati svoje vanjsko djelovanje u borbi protiv terorizma, posebno u područjima Mediterana, Bliskog istoka i Sjeverne Afrike; budući da je Vijeće za vanjske poslove također donijelo odluke o nizu inicijativa, uključujući pokretanje ili jačanje dijaloga o sigurnosti i borbi protiv terorizma te akcijskih planova o borbi protiv terorizma s nekoliko zemalja regije;
- K. budući da je 19. siječnja 2015. potpisan Memorandum o razumijevanju između ESVD-a i Glavnog tajništva Lige arapskih država, između ostalog u cilju jačanja suradnje u političkim i sigurnosnim pitanjima u područjima ranog upozoravanja i odgovora na krize, borbe protiv terorizma i transnacionalnog organiziranog kriminala te suzbijanja širenja oružja za masovno uništenje; budući da taj memorandum o razumijevanju nije javno dostupan;
- L. budući da Komisija i države članice trenutačno pružaju pomoć nekolicini članova Lige arapskih država u području borbe protiv terorizma i reforme kaznenopravnog sustava; budući da države članice podnose ponude ili su uključene u podnošenje ponuda za pružanje usluga zatvorima ili drugim sigurnosnim službama u zemljama za koje se zna da se uz njihov nadzor vrši sustavno zlostavljanje i svekoliko kršenje ljudskih prava, pri čemu kao primjer može služiti nedavna ponuda ministarstva pravosuđa Ujedinjene Kraljevine upućena službi zatvora Saudijske Arabije; budući da toj suradnji i dalje nedostaje javna transparentnost;
- M. budući da je EU suočen s prijetnjom od takozvanih „stranih boraca EU-a”, to jest pojedinaca koji odlaze u zemlju u kojoj nemaju prebivalište niti su njezini državljani, u cilju izvršenja ili planiranja terorističkih činova ili sudjelovanja u terorističkoj obuci, bilo kao obučavatelji ili kao polaznici, također u vezi s oružanim sukobima; budući da je, prema izvješćima, izbijanjem rata i nasilja u Siriji, Iraku i Libiji oko 3 000 državljana EU-a napustilo svoje domove kako bi postali strani borci, što predstavlja dodatan izazov za sigurnost građana EU-a; budući da su nedavna teroristička djela u Parizu i Kopenhagenu izvršili državljani EU-a;
- N. budući da ni jedna članica Lige arapskih država s iznimkom Tunisa nije svrstana kao „slobodna zemlja” u izvješću „Sloboda u svijetu 2015.” koje izdaje međunarodna nevladina organizacija Freedom House; budući da je regija Lige arapskih država i dalje ugrožena ozbiljnim i sustavnim kršenjem ljudskih prava, uključujući stroga ograničenja u vezi sa slobodom izražavanja, masovan državni nadzor, zlostavljanje boraca za ljudska prava i oporbenih aktivista, nezakonite postupke provođenja zakona, nedostatak neovisnog sudstva i kršenja pravičnih postupaka;
- O. budući da se borba protiv terorizma u zemljama Lige arapskih država naveliko iskorištava kao opće obrazloženje za prigušivanje neslaganja i legitimnih aktivnosti boraca za ljudska prava i političkih aktivista u Egiptu ili Bahreinu; budući da lokalne i međunarodne skupine za zaštitu ljudskih prava redovno izvješćuju o ozbiljnim kršenjima ljudskih prava počinjenima od strane sigurnosnih tijela u zemljama Lige arapskih država tijekom protuterorističkih operacija; budući da se nezakonitim protuterorističkim operacijama u tim zemljama često doprinosi poticanju faktora pogodnih za terorizam;

- P. budući da je parlamentarni i javni nadzor sigurnosnih službi i drugih tijela koja provode zakon u zemljama Lige arapskih država u najboljem slučaju vrlo ograničen;
- Q. budući da globalni konsenzus o opsegu i primjeni protuterorističkog zakonodavstva još nije postignut;
1. duboko vjeruje da nedavna teroristička djela u Parizu i Kopenhagenu pokazuju da je potrebno povećati sigurnost svih građana EU-a i ojačati napore u borbi protiv terorizma s pomoću bilateralnih i multilateralnih inicijativa na globalnoj razini, prije svega u arapskoj regiji;
 2. pozdravlja u tom smislu napore za unapređenjem dijaloga između EU-a i Lige arapskih država o političkim i sigurnosnim pitanjima; prima na znanje potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između ESVD-a i Glavnog tajništva Lige arapskih država od 19. siječnja 2015. usmjerenog na unapređenje dijaloga i suradnje u vezi s promicanjem strateškog dijaloga između EU-a i Lige arapskih država, između ostalog u području borbe protiv terorizma i transnacionalnog organiziranog kriminala;
 3. naglašava da je potrebno da se takva unaprijeđena suradnja između EU-a i Lige arapskih država u borbi protiv terorizma temelji na vladavini prava i poštovanju temeljnih prava;
 4. poziva Vijeće da zajedno sa svim državama članicama Lige arapskih država radi na usklađenoj, nedvosmislenoj definiciji terorizma;
 5. ističe da je potrebno spriječiti ponavljanje ozbiljnih grešaka u pristupu borbi protiv terorizma koje su se pojavile nakon 11. rujna 2001., osobito suradnju i sudioništvo u mučenju, nelegalna izručenja, otmice i izvansudska pogubljenja kojima su ozbiljno narušene ključne vrijednosti i norme EU-a, uključujući ljudska prava, vladavinu prava, privatnost i načela humanitarnog prava;
 6. naglašava da bi se međunarodnim naporima EU-a u borbi protiv terorizma trebali jasno identificirati duboki socioekonomski, kulturni i politički korijeni tog fenomena te se usredotočiti na njih, da bi oni također trebali biti povezani s promicanjem uključivih, odgovornih i demokratskih režima kao i rješavanjem dugotrajnih sukoba u susjedstvu EU-a, prije svega kad je riječ o okupaciji Palestine i ratu u Siriji, te da bi se njima trebali uzeti u obzir interesi naroda kojih se to tiče;
 7. upozorava na izazov da se ponovno primjenjuje prijašnja, ograničena i neučinkovita praksa sklapanja tajnih sporazuma s autoritarnim režimima u regiji u ime sigurnosti i stabilnosti; apelira na Europsku uniju da u okviru revizije Europske politike susjedstva koja je u tijeku drastično promijeni svoju strategiju u odnosu na južno Sredozemlje te da se usredotoči na potporu onim zemljama i akterima koji su istinski privrženi zajedničkim vrijednostima i reformama, ponajprije Tunisu;
 8. duboko je zabrinut zbog činjenice da se Memorandum o razumijevanju između ESVD-a i Lige arapskih država ne poziva na osnovne europske i univerzalne norme i vrijednosti kao što su ljudska prava s obzirom na planiranu pojačanu razmjenu iskustava, informacija i najboljih praksi; podsjeća na strogu autoritarnu prirodu većine zemalja

Lige arapskih država te još jednom snažno osuđuje neprekidne i široko rasprostranjene povrede ljudskih prava i druga kršenja prava počinjena od strane niza zemalja često uz zavaravajući izgovor borbe protiv terorizma;

9. jednako je zabrinut zbog toga što se planiranim prijenosom znanja i informacija u području sigurnosti između EU-a i zemalja Lige arapskih država ulazi u rizik dodatnog podriivanja situacije u kojoj se nalaze organizacije civilnog društva, novinari, oporbeni aktivisti i drugi akteri u tim zemljama;
10. podsjeća države članice i agencije EU-a, uključujući Europol i Eurojust, na njihove obveze u sklopu Povelje o temeljnim pravima, međunarodnog prava o ljudskim pravima i ciljeva vanjske politike EU-a kojima im se zabranjuje razmjena obavještajnih podataka koji bi mogli dovesti do kršenja ljudskih prava u trećoj zemlji ili korištenje informacijama pribavljenima izvan EU-a metodom mučenja; ustraje u tome da države članice EU-a ili agencije, u slučaju podjele informacija o osumnjičenoj osobi s trećim zemljama, učinkovito istraže sudbinu pojedinca o kojem je riječ kako bi se izbjegao rizik zatvaranja u samicu ili mučenja;
11. ističe zahtjev Parlamenta u prvom čitanju o uredbi o Europolu da se „ne obrađuje nijedna informacija dobivena od treće zemlje, međunarodne organizacije ili privatne osobe koja krši temeljna prava kako su navedena u Povelji o temeljnim pravima EU-a”;
12. ustraje u tome da svaka suradnja između EU-a i država članica Lige arapskih država u borbi protiv terorizma mora biti u skladu s ljudskim pravima i, prema potrebi, međunarodnim humanitarnim pravom, posebno što se tiče uvjeta pravičnog postupka kako bi se spriječilo moguće europsko sudioništvo u kršenjima ljudskih prava;
13. podsjeća na to da su se ESVD i Komisija u svojoj Zajedničkoj komunikaciji od 6. veljače 2015. o strategiji EU-a za skupinu Da’esh obvezali prilikom pružanja potpore EU-a za izgradnju kapaciteta u području borbe protiv terorizma „uzeti u obzir sposobnost partnerskih zemalja u postizanju ciljeva u području ljudskih prava i civilnih i političkih sloboda”; poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Mogherini da pojasni te ciljeve, kao i posljedice za suradnju ako se oni ne ostvare;
14. poziva Europsku uniju i njezine države članice da zajamče da se programima pomoći u području reforme kaznenopravnih sustava u zemljama Lige arapskih država doprinosi istragama i sudskim progonima koji su u skladu s ljudskim pravima; žali zbog nedostatka transparentnosti određenih programa EU-a i država članica u tom području te poziva EU i države članice da javno objave koje su korake poduzeli da bi se osiguralo da se europskom potporom takvim programima ne doprinosi povredama ljudskih prava u zemljama kojima su oni namijenjeni te da objavi tekst bilateralnih sporazuma kao što su memorandumu o razumijevanju između ESVD-a i Lige arapskih država odnosno ministra pravosuđa Ujedinjene Kraljevine i njegovih saudijskih kolega;
15. podsjeća na uvriježeno protivljenje EU-a smrtnoj kazni i poziva Europsku uniju i njezine države članice da se strogo suzdrže od pružanja bilo kakvog oblika potpore stranim pravosudnim sustavima kojom bi se moglo pridonijeti ubrzanju izricanja presuda o smrtnim kaznama za teroristička djela; poziva na obustavu svih aktualnih

programa Komisije usmjerenih na povećanje kapaciteta kaznenopravnih sustava za istragu terorističkih djela i njihov sudski progon, posebno u zemljama Magreba, u očekivanju uvođenja moratorija na smrtnu kaznu u zemljama korisnicama programa;

16. naglašava da je potrebno usredotočiti se na sprečavanje i suzbijanje radikalizacije u akcijskim planovima i političkim dijalozima između EU-a i njegovih partnerskih zemalja Lige arapskih država, između ostalog povećanjem međunarodne suradnje, korištenjem postojećim programima i kapacitetima te suradnjom s akterima civilnog društva u zemljama od interesa u pogledu suzbijanja terorističke i radikalne propagande koja se koristi internetom i drugim sredstvima komunikacije;
17. ustraje u važnosti proširenja komponente civilnog društva europsko-arapskog dijaloga kao neizostavne protuteže pojačanom međuvladinom angažmanu između EU-a i Lige arapskih država; izražava duboku zabrinutost zbog toga što u nizu država članica Lige arapskih država, prije svega u Egiptu, neovisne organizacije civilnog društva sve više su predmet zastrašivanja i šikaniranja od strane službenika sigurnosne zaštite; podsjeća na to da je neovisno i snažno civilno društvo od najveće važnosti za učvršćivanje državnih institucija;
18. podsjeća na to da se veliki dio vanjskih protuterorističkih mjera i programa Unije osmišljava i provodi u skladu s člankom 5. Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014.; podsjeća na to da se člankom 10. Uredbe o Instrumentu za doprinos stabilnosti i miru Komisija obvezuje izraditi smjernice o ljudskim pravima za projekte u vezi s borbom protiv terorizma; duboko žali zbog činjenice da gotovo godinu dana nakon stupanja na snagu Uredbe o Instrumentu za doprinos stabilnosti i miru (15. ožujka 2014.) Komisija i ESVD nisu uspjele provesti članak 10. Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nepostojanja osnovnih mjera za zaštitu ljudskih prava u prošlim protuterorističkim projektima Instrumenta za stabilnost i trenutačnim takvim projektima Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru koji su povezani s institucijama kao što su Afrički centar za proučavanje i istraživanje terorizma (ACSRT/CAERT) u Alžiru i centar izvrsnosti „Hedayah” u Abu Dhabiju;
19. poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da izradi izvješće o ex ante i ex post ocjenjivanjima koje su službe Komisije provele o utjecaju ljudskih prava na protuterorističke programe Komisije u zemljama Lige arapskih država kao i o zaštitnim mjerama ugrađenima u te programe za jamčenje njihove usklađenosti sa standardima ljudskih prava;
20. odlučuje provesti ocjenjivanje o mjerama i smjernicama za zaštitu ljudskih prava koje EU i njegove države članice primjenjuju u protuterorističkim projektima, posebno u vezi sa zemljama s arapskog područja; odlučuje organizirati saslušanje o parlamentarnom nadzoru protuterorističkog djelovanja i zakonodavstva u suradnji s parlamentima i akterima civilnog društva iz euro-mediteranske regije;
21. podsjeća ESVD, koordinatora EU-a za borbu protiv terorizma i države članice na njihovu obvezu da u okviru akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju usvojenog u lipnju 2012. zajamče da se pitanje ljudskih prava postavlja u svim oblicima protuterorističkog dijaloga s trećim zemljama;

22. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te vladama i parlamentima zemalja Lige arapskih država.